

ALFONS PUIG POU: Metge Oftalmòleg de Figueres. - Anàlisi grafopsicològic -

Alfons Martínez Puig

Grafoanalista i Pèrit Cal·lígraf Judicial
Titulat per la Universitat Autònoma de Barcelona

La persona de la que hem dut a terme el seu anàlisi grafopsicològic, no és una persona massa coneguda, potser encara una mica a Figueres, ni el seu relleu ha estat capdal per la història de la humanitat, però en canvi Alfons Puig i Pou, sí que és una persona de la qual, el que subscriu, en té un especial interès per conèixer una mica més, per què no la va arribar a conèixer i perquè era el seu avi.

En aquest sentit, durant anys molta gent de Figueres m'ha parlat del meu avi, des de la meva mare i el meu oncle, fins a gent de la ciutat que va arribar a conèixer-lo, però el cert és que havia pogut veure pocs grafismes seus, ni tampoc signatures, com a molt petites notes recollides en alguna agenda vella, i que en prou feines si permetien ser analitzades.

Per aquest motiu, i comptant que recentment he pogut tenir accés a un document escrit íntegrament seu (com explicarem més endavant) gràcies a una recerca històrica que duc a terme a l'Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà,

Podria pensar-se que aquest treball té un contrapunt de facilitat afegit, per tractar-se d'un parent meu, però si he de ser sincer, ho considero un repte potser més difícil que davant d'un altre text, escrit per una persona anònima, ja que hi ha un afegit de responsabilitat i de voluntat de saber. Aquest estudi traspasarà els límits de l'estrictament acadèmic, per entrar en el terreny personal.

Metodologia:

Respecte a la metodologia que es vol seguir per dur a terme el present estudi, considerem oportú aportar informació vital de la persona que signa (data de naixement, recorregut vital, formació, època, ubicació geogràfica, etc.), i també dades respecte la seva trajectòria professional, en el present cas, en la seva tasca de metge oftalmòleg de Figueres, així com altres inquietuds que va tenir totes elles vinculades al món de la cultura.

Seguidament, creiem oportú, fer una descripció el més detallada possible del text i la signatura que l'acompanya a analitzar, en la que apareguin els diferents aspectes gràfics de la manera més detallada possible per poder explicar en paraules, sempre que sigui possible, la firma i el text que ens proposem analitzar.

Posteriorment, i atès que es té la certesa que els documents que tenim són indubitats, valorar quin tipus de documents són els que tenim signats, la seva possible transcendència podien haver tingut per l'autor i el context històric general en què foren escrits; éren documents de tràmit o éren documents que ell considerava importants, o significatius. Establir un vincle entre la signatura que tenim, amb el tipus de document amb què comptem.

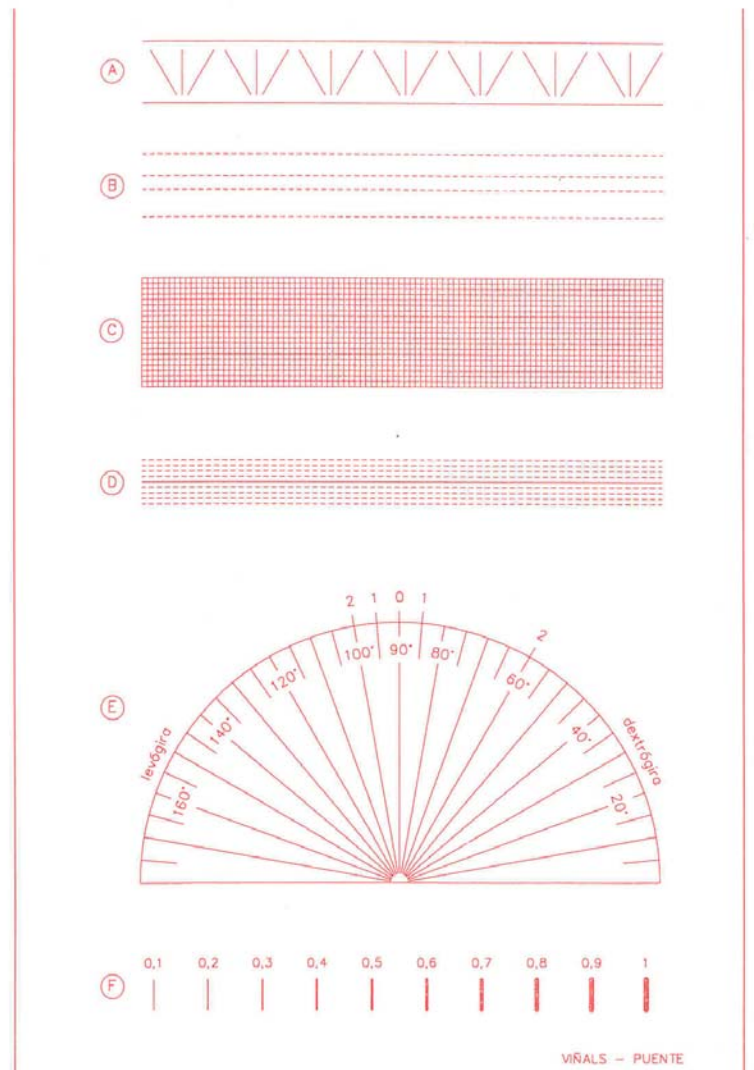
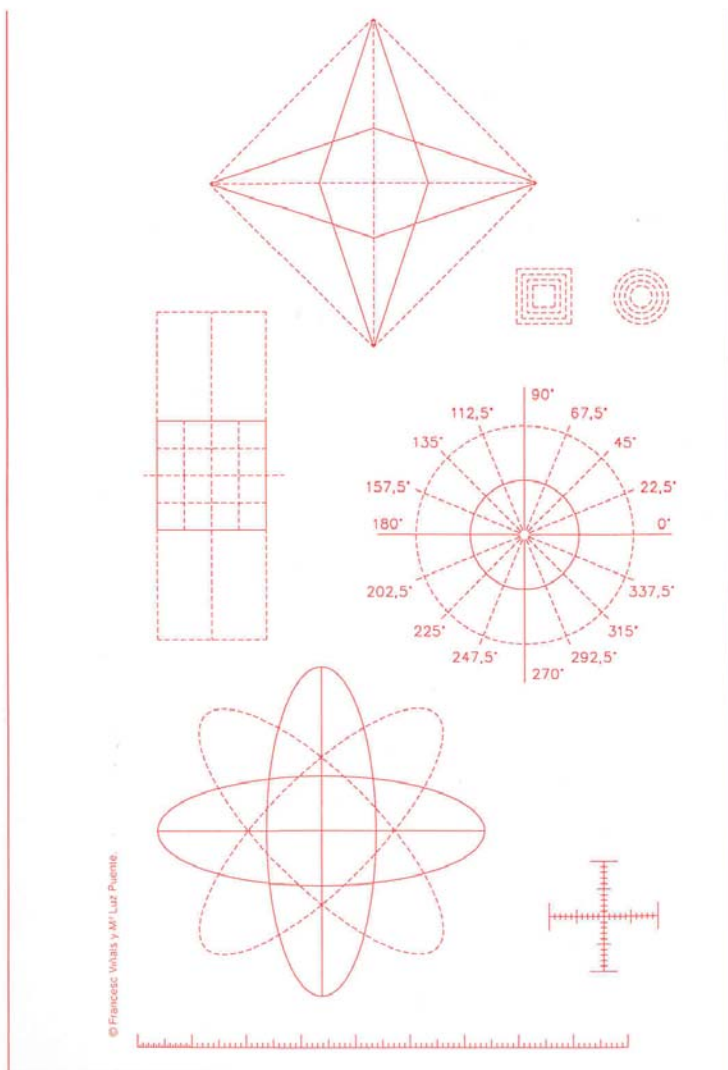
Després, un cop descrita la firma i centrat l'origen de la mateixa, procedirem a analitzar els aspectes grafonòmics que de manera estàndard, es duen a terme en els anàlisis grafopsicològics, tal i com hem anat veient en el transcurs del present curs. Valorarem aspectes com la Dimensió, Presió, Forma, Velocitat, Orientació, Cohesió, Continuitat i Gestos-Tipus, i fins i tot i si ho permeten les mostres, realitzar una valoració de l'harmonia de la signatura en el seu conjunt.

Així mateix, i donat que és substancial per realitzar un bon anàlisi, procedirem a dur a terme una comparativa, breu, entre la firma que aportem i les mostres de text de què disposem.

Finalment, intentarem aventurar-nos a elaborar una teoria que ens permeti determinar, a partir de totes les passes descrites anteriorment i després de dur a terme l'anàlisi transaccional (AT), un perfil psicològic de l'autor de les firmes, un tarannà o potser en estat d'ànim en el moment d'executar-les. La nostra voluntat, és intentar extreure elements de coneixement que fins ara la documentació relacionada amb ell, i que ha estat consultada, no ens ha revel·lat i que, qui sap, poden ser interessants alhora de valorar tant la seva obra com la seva evolució personal.

Així doncs, durem a terme l'anàlisi a través de les següents fases:

1. Mètode Grafonòmic (anàlisi descriptiu).
2. Grafoanàlisi (Vels – Periot – Heymans – Le Senne)
3. Grafoanàlisi AT (Viñals i Puente – Eric Berne)

FITXA VITAL D'ALFONS PUIG I POU

Alfons Puig i Pou neix a Figueres el 22 de gener de 1906, en el sí d'una família benestant de la comarca de l'Alt Empordà, fill i net de metges, després de cursar els seus estudis als germans Maristes de Figueres (avui desapareguts) estudia a l'Institut Ramon Muntaner de Figueres.

Se li desperta l'interès pel periodisme i pel món de la cultura ben aviat, amb columnes d'opinió en un dels setmanaris locals de l'Alt Empordà, *La Veu de l'Empordà*, diari conservador en què té una secció fixa al llarg de tot l'any 1927. Amb posterioritat col·laborarà ocasionalment amb el diari republicà figuerenc, *Empordà Federal*, durant la dècada dels trenta. Sempre escriví amb el pseudònim d'Arnau de Rocacorba, i en època de la dictadura com a A. De Rocacorba.

A l'inici de la dècada dels trenta, ja estudiant a Barcelona, és elegit President de l'Associació d'Estudiants de la Universitat de Barcelona, en la que tingué relació amb Pompeu Fabra o Antoni Rovira i Virgili. Serà una de les primeres associacions d'estudiants que demanarà, formalment, l'ús del català a les aules. En aquesta època es fa militant del partit minoritari *Acció Catalana*.

Persona culta i gran coneixedora de l'art català en general, gran coneixedor de la música clàssica i de la pintura, aprengué a tocar el violí. Crea a Figueres, l'Associació de Música, recuperant-la de la que ja existí a principis del segle XX. Foren conegudes, i celebrades, les seves conferències sobre músics especialment la dedicada a Frédéric Chopin (1810-1849)

Cursa estudis de medicina a la Universitat de Barcelona i a la Universitat de Saragossa, llicenciant-se el curs 1934-1935. Durant la seva estada com a estudiant a Barcelona fou soci de l'Ateneu barcelonès on travà amiat amb diferents intel·lectuals i escriptors com Josep Pla, Miquel Llor, o periodistes com Carles Sentís; era un habitual de les tertúlies de l'Ateneu on coincidí amb personalitats de la talla de Josep Mª de Sagarra. Coincidí amb algun d'ells, com Josep Pla o Carles Sentís en la premsa catalana de l'època, concretament a *La Nau*, *La Publicitat* o *La Veu de Catalunya*.

En els anys previs a l'esclat de la Guerra Civil, forma part de la Junta de l'Associació Cultural "Atenea" de Figueres, de la que n'era el secretari¹, la qual era presidida pel polític i escriptor empordanès Josep Puig Pujades.

L'any 1935, s'estableix de nou a Figueres on obrirà despatx d'oftalmologia a l'actual Carrer Sant Pere (que en aquell moment era d'Àngel Guimerà). Col·laborarà amb la Clínica del Dr. Barraquer a Barcelona durant molts anys. Es

¹ **ACAE**. Correspondència de l'Ajuntament de Figueres (1935-1936). Caixa 988.

casa el mateix 1935 amb la seva xicota des d'adolescents, Roser Vayreda i Trullol, i fruit d'aquest matrimoni tindrà dos fills, Maria Teresa i Eduard.

L'any 1938 és mobilitzat i va al front de l'Ebre, amb el grau de capità metge. Serà detingut a Barcelona el gener de 1939 i internat al camp de concentració de León durant gairebé nou mesos; gràcies a les gestions del seu pare, Eduard Puig, també metge de Figueres i conegut monàrquic conservador, va ser alliberat.

Des de 1942, fins a la seva mort el 1968, escrigué habitualment al setmanari *Ampurdan*, cròniques d'art en qualitat de crític de pintura.

Alfons Puig queda vidu l'any 1946, a causa de la leucèmia que va patir la seva dona. La mort de la seva dona Roser, fou un dels moments més tristos de la seva vida. Es casa en segones núpcies el 1950 amb Rosa Climent Quintana, nascuda a Santa Coloma de Farners l'any 1910.

Molt actiu culturalment, a banda de la seva responsabilitat com a Ponent de Cultura a l'Ajuntament, fou President de la Creu Roja, Vocal de la Junta de l'Institut d'Estudis Empordanesos i Vocal del Patronat de Santa Maria de Vilabertran².

El 1965, fou nomenat regidor a l'Ajuntament de Figueres, pel terç professional, duent a terme la cartera de ponent de Cultura. Cal destacar d'aquesta etapa la materialització del Museu de l'Empordà (inaugurat el 1971), i les gestions prèvies per la creació del Museu Dalí de Figueres (inaugurat el 1974), atesa la seva relació amb el pintor empordanès de la seva època d'estudiants a l'Institut Ramon Muntaner. També fou President de la Creu Roja a Figueres, aconseguint per a la ciutat la primera ambulància estable a la ciutat, que fins llavors havien de venir des de Girona.

Mor el 6 d'agost de 1968³.

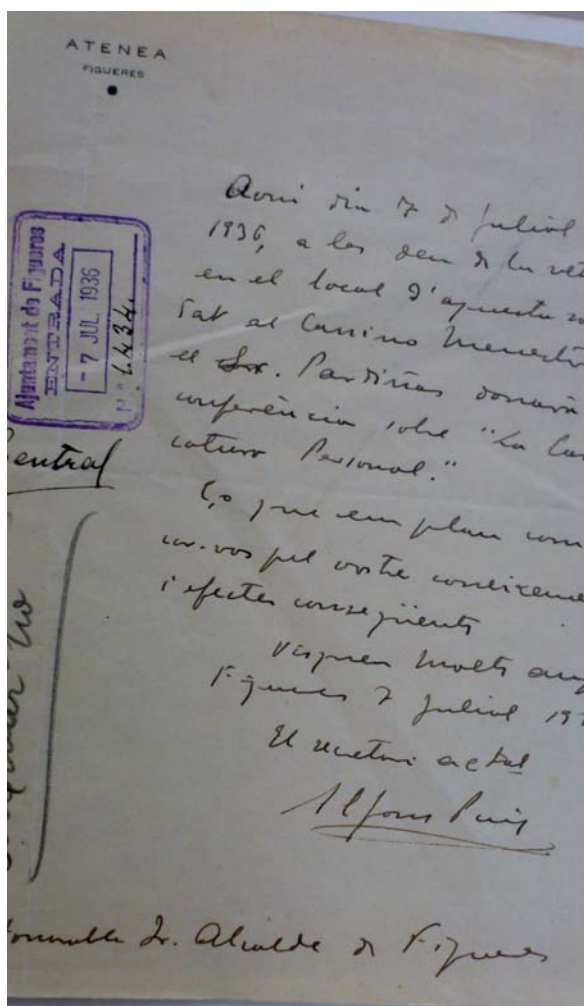
² Setmanari *Vida Parroquial*. "El Dr. Alfons Puig i Pou". Any XXXIX número 1485. portada i pàg 7.

³ Semanario *Ampurdan*. "Sesión necrológica en memoria del Doctor Alfonso Puig". Any XXVII, núm. 1343, portada i pàg 3.

DESCRIPCIÓ DEL TEXT I SIGNATURA A ANALITZAR

El text a analitzar és una instància amb registre⁴ d'entrada a l'Ajuntament de Figueres el 7 de juliol de 1936, i que fou escrita i signada per Alfons Puig Pou el mateix dia. Es tracta d'un text de tràmit, sense cap importància rellevant a simple vista, i que forma part de la cortesia que l'Associació Atenea tenia respecte a l'Ajuntament al fer-li saber la celebració d'una conferència aquell mateix dia.

Al tractar-se d'un formalisme, cal pensar que l'escriptura és idònia per a ser analitzada, atès que està lluny de l'apassionament o el tedi, avoriment, tristesa o alegria, que pogués tenir l'autor a l'hora de redactar-li i, per tant, considero que és espontani i sincer, simple i pla, sense cap ornamentació afegida. Aquest text, està despulpat d'elements sentimentals externs i només estan els que poguem trobar en l'autèntic tarannà del seu autor.

(imatge 1) Conjunt del text⁵. El text no està tombat cap a la dreta, sinó que va ser en el moment de realitzar la fotografia que va quedar mogut el paper i, per tant, el text.

⁴ Ibidem. Nota 1.

⁵ Ibidem. Nota 1.

Com es pot comprovar a la fotografia, es tracta d'un text manuscrit, probablement en ploma estilogràfica, de tretze línies, signat i datat. Es veu, també un segell d'entrada de l'Ajuntament de Figueres al marge esquerra del foli, i un afegit escrit en el mateix marge, del funcionari que va posar-hi l'oficina municipal on havia de ser remès el text.

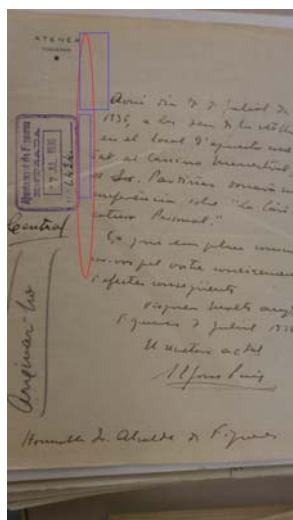
Descripció i distribució del text

El foli on es troba el text, té unes dimensions de 15x22 cm, una mida inferior al format estàndard actual del din A4, que prenem com a referència. En l'encapçalament superior esquerra, es troba imprès el nom de l'entitat que presenta al instància, i sota d'ell, també imprès, la localitat, en aquest cas Figueres, i es tanca amb una altra impressió a sota de "Figueres" amb un punt negre, també imprès.

La disposició del text en el foli, es troba concentrada en la part mitja i dreta del mateix; fent ús d'una part de la meitat esquerra del foli. Es veu que la justificació del text ve donada per l'encapçalament inicial de l'entitat (Atenea), començant a escriure immediatament del que considera que queda després per escriure. D'aquesta manera, es cenyeix a la institució i respecta la mateixa, i de l'altra banda, al ser conscient que necessita deixar espai per a posteriors escrits o segells de l'òrgan que rebrà la comunicació, deixa espai suficient per ser utilitzats.

1 (imatge 2)

2 (imatge 3)

3 (imatge 4)

Distàncies de l'encapçalament al text:

1. De l'encapçalament als marges del text
2. De l'encapçalament a l'inici del text.
3. Marge general del text.

Tot i això, i que el conjunt del text estigui desplaçat cap a la dreta, ja sigui per respectar l'encapçalament i per deixar espai per a segells de registre municipal. Podem dir que, malgrat tot, la tendència a recolzar-se en la part dreta del text per

escriure és evident. És més, la tendència de la lletra és dextrògira clarament, i segueix aquest primer paràmetre de disposició general.

Tot i això, el conjunt del text es equilibrat en el seu conjunt, regular en la confecció del text i amb una distribució general centrada i amb tendència cap a la dreta.

Respecte a la disposició dels marges, després de comentar la disposició del marge esquerra més ampli per dos elements com l'encapçalament i l'epai, però que denota una tendència a recolzar-se envers l'espai dret. Així també, podem veure en les imatges anteriors com el marge esquerra es queda molt reduït, sobretot comparat amb l'esquerra, apurant-lo força i deixant poc espai de marge, tot que sí que en deixa encara no un centímetre.

Sobre els marges superior i inferior, podem destacar com són relativament amples, donant encara més la sensació de centrat del text i la tendència cap al marge dret. El marge inferior, és més ample però també menys representatiu atès que hi consta l'acomiadament, la data, ciutat i signatura, juntament amb l'adreçament de la instància (part final del text). El conjunt, però, i a través de consideracions posteriors, podem concloure que és d'amplitud, d'espai i certa lleugeresa.

La lletra del conjunt del text, escrit en llengua catalana, és cal·ligràfica tot i que força evolucionada, podríem classificar-la com a ràpida, en algun moment final del text gairebé veloç, però llegible en tot el seu traçat. Ens trobem, en sentit general, davant d'una escriptura organitzada, ordenada i llegible, i relativament espaiada; és respectuosa amb els signes de puntuació que, malgrat la velocitat, estan ben situats en el text, ni avançats ni retardats. Podem afirmar que és una lletra que comporta moviment, en la que predomina la corba tot i que també apareixen angles.

Les distàncies, tant entre lletres com entre paraules, així com entre línies, és major de la mitja; una mica per damunt en el sentit que la distància entre línies no es troba dins la mitja, que són tres "m" ó "n" superposades, sinó que en serien quatre. La distància entre paraules, que estaria en la suma de tres òvals tipus "o", s'ajustaria a la mitja, i en algun cas una mica més; i la distància entre lletres, en alguns dels casos sí supera la mitja.

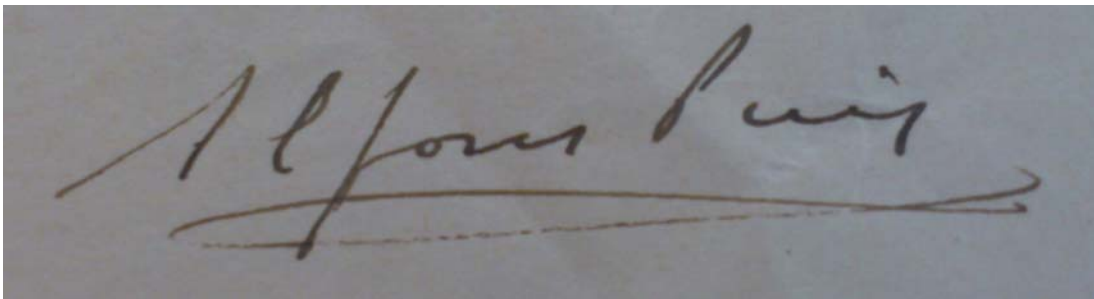
Descripció de la signatura

Respecte la signatura és composta i la podem dividir en tres: nom, primer cognom i rúbrica. Tant el nom com el cognom són perfectament legibles, escrits amb una inclinació dextrògira, com tot el text, i amb un grau d'inclinació que estaria entre el 70 i el 75%, segons plantilla de Viñals i Puente.

La rúbrica abarca tant el nom i el cognom, i és un dibuix fet d'in sol traç, començant des de la dreta cap a l'esquerra perfilant un bucle que torna, amb forma brisada, cap a la dreta novament, fent tant en l'inici com en el final, una mena "d'arpó" cap a dalt. Tot i el predomini de la corba, en la signatura s'aprecien més angles que en la resta del text, tot i que s'ajusta firma i text als mateixos paràmetres d'anàlisi.

Té una petita tendència a ser gladiolada (decreixent de més gran a més petita), però ve donat per la velocitat i la pròpia expansió de la lletra. Són apreciables lapsus de cohesió, sobretot en les inicials "A" i "P", tot i que la "l" que segueix a la "A" majúscula també es troba sola.

És una signatura senzilla, llegible i extensa, força simplificada en la forma poguent arribar a considerar-se, segons com, gairebé filiforme.

(Imatge 5) Detall de la signatura comentada.

ANÀLISI ASPECTES GRAFONÒMICS

En el present apartat, entrem de ple en l'anàlisi de la mostra de text i signatura d'Alfons Puig i Pou. Intentarem valorar aspectes com la Dimensió, Presió, Forma, Velocitat, Orientació, Cohesió, Continuitat i Gestos-Tipus, i a ser possible fer una breu valoració del conjunt.

Alguns d'aquests aspectes ja que els hem esmentat en la descripció de la firma, tot i que considerem que era necessari dur-la a terme, així com la inclusió de mostres gràfiques en el treball, i atenent també que es tracta d'un text, segons la data i el segell d'entrada de l'Ajuntament de Figueres, de 7 de juliol de 1936.

Dimensió: Tant en el text com en la signatura, podem dir que la dimensió pot considerar-se petita, atès que no sobrepassa els 2 mm, podent trobar que la zona mitja d'algunes de les paraules és encara inferior, de 1'5mm o fins i tot menys. Cal tenir en compte, i ja ho hem comentat abans, que les dimensions del paper són menors que les d'un foli estàndard actual, i que la lletra és extensa la qual cosa li confereix sensació d'espai.

Això, però, també provoca que sigui una escriptura relativament baixa, o rebaixada, però no en la totalitat del text, i només en algun cas com podria ser alguna "d", o alguna "t" final; en general però tant hampes com jambes estan equilibrades respecte a les dimensions del text que es troba a la zona mitja.

És evident que es trobem davant d'un text, i probablement sigui el tret més característic a primera vista, amb una escriptura extensa, la qual cosa podem afirmar-la al adonar-nos que les lletres que configuren la paraula són més amples que altes; es pot determinar atès que la distància d'una lletra a una altra és superior, i força, a l'ample mitja dels òvals.

Igualment, és apreciable com l'escriptura té una certa tendència a ser gladiolada, que s'aprecia en algunes paraules en les que la forma va disminuint a mida que avança l'escriptura de la paraula essent en els trams finals més petita que al principi.

Presió: Com apunten Viñals i Puente⁶, l'aspecte de la presió que comprèn els subaspectes de TENSÍO, CALIBRE i PRODUNDITAT, acostumen a ser determinants en l'especialitat grafològica de la perícia cal·ligràfica, atès que mostra característiques somàtiques directament relacionades amb el sistema nerviós i circulatori de l'escriptor.

⁶VIÑALS, Francisco i PUENTE, Mª Luz. *Psicodiagnóstico por la escritura. Grafoanálisis Transaccional*. Barcelona: Editorial Herder. 1ª edición, 2ª impresión. 2006 (pàg. 149).

La presi6, 6s la for7a o la fermesa amb la que s'escriu un text, o es fa una signatura. En el present cas, hem de tornar a dir que ens trobem davant d'unes mostres gràfiques, dues concretament, les quals una 6s una fotografia i l'altre una fotoc6pia, per la qual cosa l'aproximaci6 a la presi6 de l'autor de les mateixes, així com els subaspectes que en deriven, sempre cal fer-se amb molta cautela per qu6 l'element de presi6, de fermesa o feblesa, de les signatures queda circumscrit a la simple observaci6 de les mostres, sense altre possibilitat.

- **Tensi6:** Probablement, la valoraci6 de la tensi6 en el present text, hauria de provocar-me m6s recel, at6s que segons els mateixos Viñals i Puente⁷, intentem esbrinar la distribuci6 de l'energia en l'elasticitat que s'imprimeix en els moviments; 6s a dir, la distribuci6 de l'energia gràfica de l'autor en els seus moviments escriturals. La for7a en el recorregut, en el present cas, de la signatura.

Per aix6, i dins la classificaci6 que fan els mateixos Viñals i Puente⁸, dins dels diferents aspectes que configuren la tensi6, els moviments gràfics que conformen el text i signatura d'Alfons Puig, poden considerar-se com a *Ferma*, at6s que ens els diferents tra7os observats i ajudat tamb6 per l'escriptura aportada, es veuen clarament tra7os segurs, en tot el recorregut, per6 alhora 6s *lleugera*, al ser molt ràpida i extensa. S'evidencia, una certa autoritat moral, combinada amb la seguretat, ni que sigui de tràmit, del compliment del deure (informar a l'Ajuntament). La poca transcend6ncia del tràmit, la instància, per part del seu autor fa que tingui aquesta interessant dualitat.

No hi ha dubte, no hi ha recel, no hi ha res excepte un tràmit burocràtic respecte a una activitat cultural. L'equilibri, doncs, entre el deure i la deboci6, entre l'activitat i la necessitat d'informar-ne a l'autoritat, ens obre a una escriptura equilibrada, ràpida, entre all6 necessari i el que sense ser-ho tamb6 6s essencial.

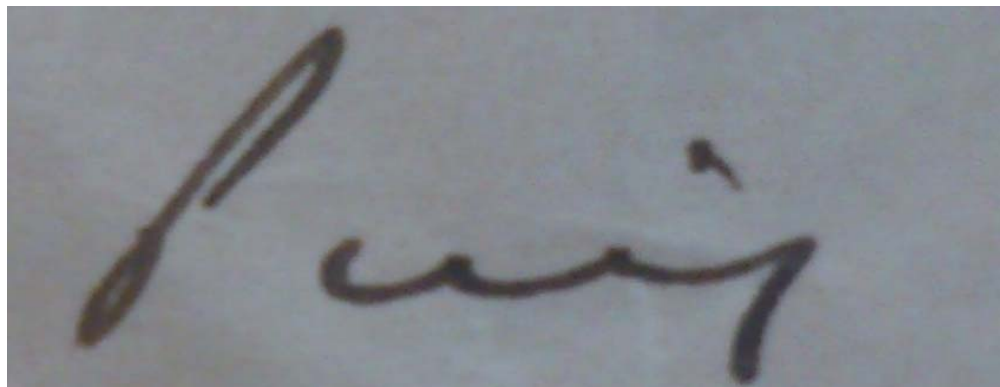
- **Calibre:** En el present cas, el calibre cal dir per endavant que l'escriptura i la signatura estan fetes amb ploma estilogràfica, i per tant 6s m6s que possible que el fet d'usar ploma sigui determinant per entendre b6 el calibre, i la manera en qu6 es fan els recorreguts. De la mateixa manera, aquest útil escritural, tamb6 pot influir en altres elements dels que en parlarem m6s endavant.

⁷ VIÑALS, Francisco i PUENTE, Mª Luz. *Perícia Caligràfica Judicial. Pràctica, casos y modelos*. Barcelona: Editorial Herder. 1ª edici6n, 2ª impresi6n. 2006 (pàg. 117-118).

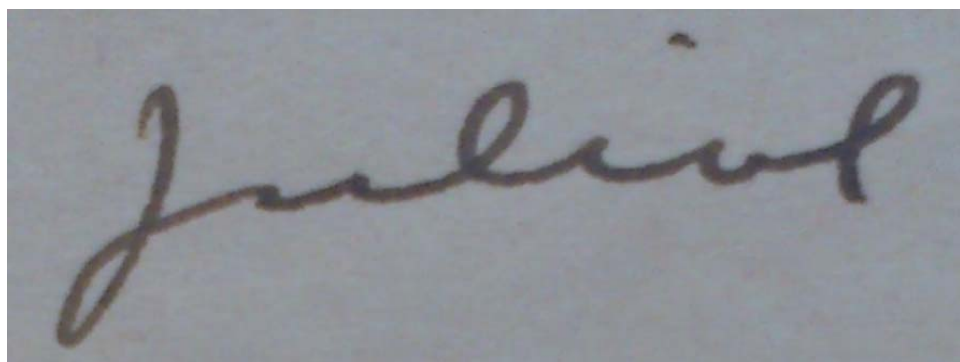
⁸ Ibidem. Nota 6 i 7.

Per això, i entenent el calibre com al gruix del traç⁹, i tenint en compte que els perfils o moviments ascendents solen ser més prims que els descendents que porten més cabal de tinta, podem dir que el text d'Alfons Puig i Pou és una escriptura *neta*, per la precisió dels contorns, ben perfilats, nets i precisos; la qual cosa ens posa de manifest una tendència cap a l'estètica, la bellesa i la sensibilitat, cosa que també s'aprecia amb un tipus de lletra, que no és fàcil d'apreciar, que té cert relleu.

Cal destacar, i en això hi té a veure l'útil escritural emprat, en el present cas una ploma estilogràfica, que alguns dels traços estan excessivament entitats, sobretot els descendents de la "Ç" inicial, de l'arcaisme "Ço" o la "A" majúscula a l'inici del text, tot i mantenir la precisió i la netedat en la rúbrica per exemple. En la resta del text, els contorns són perfectament nítids i nets, sense borrons, excepte a la línia 5 en què hi ha una correcció que no té rellevància per l'anàlisi.

(Imatge 6). Detall en què s'aprecia la nitidesa del traç en la signatura.

(Imatge 7). Detall de la data en el final del text.

⁹ Ibidem. Nota 6, (pàg. 158).

- **Profunditat:** En el present cas no és fàcil valorar la profunditat de la signatura. Malgrat que he tingut l'original a les mans, i l'he pogut observar detingudament, així com les fotografies i fotocòpies fetes.

Amb tot, sí podem assegurar que en el conjunt del text, no la considero excessivament profunda. Atès que ens trobem davant d'una escriptura ràpida, i feta amb ploma estilogràfica que canvia la percepció de l'entintament, diria que és poc profunda, la qual cosa coincidiria amb la percepció de lleugeresa de la mateixa.

Tot i això, no podem considerar-la superficial ja que el traç és segur, ferm i lleuger, amb un bon grau d'entintament en tot el conjunt del text.

Forma: Seguint els raonaments de Viñals i Puente¹⁰, la forma és un dels trets on pot apreciar-se més la part artística de la lletra. En el present cas, la forma pot ser un element especialment significatiu per al seu estudi.

En aquest sentit, podem posar en evidència la homogeneïtat entre text i firma, tot i que podem diferenciar-ne la rúbrica, molt corba, ondulada i senzilla. Tenim una signatura de nom i cognom perfectament legible i escrita, juntament amb una rúbrica senzilla però elegant, que tanca la signatura i el més rellevant, també el text.

Al tractar-se d'una escriptura cal·ligràfica, identificable per un model d'escriptura après; tot i això també és molt evolucionada, forma part d'una persona acostumada a escriure, molt i ràpid, cosa que provoca que tingui en la rapidesa una de les seves característiques més rellevants. No apareix cap signe d'ornamentació, és més, molts dels seus traços són fruit d'una simplificació en la manera d'escriure, que s'aprecia en tot moment fins i tot en els coligaments.

El coligament, és per extensió del traç, podem dir que és en guirnalda però no és totalment apreciable ja que la simplificació és elevada. Sovint, s'utilitza el coligament per esbossar una lletra i anar a buscar la següent. És simptomàtic que malgrat la rapidesa, sigui una escriptura perfectament llegible.

Un darrer apunt és la manca d'ornamentació a l'escriptura. El cert és que la simplificació de la lletra, provoca que sigui alhora certament esquemàtica, la qual cosa elimina qualsevol element d'ornamentació en el text i en la signatura. Potser, l'únic element d'ornamentació que podem trobar, sigui la rúbrica de la signatura, un lleu traç de dreta a esquerra, ondulant, que torna al seu inici.

¹⁰ Ibidem. Núm. 6, (pàg. 171).

Velocitat: La velocitat és un element essencial en aquest anàlisi, podem dir que es tracta d'una escriptura ràpida, i a mida que avança el text se'n fa més podent dir que en algun tram del text podria considerar-se veloç, sense que caigui en la precipitació. Denota intel·ligència, rapidesa d'idees i extroversió, combinat amb la resta del conjunt,

L'escriptura ràpida, com afirma Augusto Vels¹¹ "*Aunque no se puede establecer una tipología satisfactoria del dinamismo (Pulver), la rapidez de los movimientos gráficos está íntimamente ligada con la actividad, con la inteligencia, con el temperamento y con la imaginación*". Aquesta és la clau d'aquest text, la rapidesa, la intel·ligència i la capacitat de responsabilitzar-se i el rendiment de què és capaç l'autor del text.

Al tractar-se d'un document de tràmit administratiu, queda palesa la voluntat de l'autor d'enllestir ràpidament, de fer-ho ràpid, fer-ho bé, mantenir el formalisme però sense perdre-hi massa temps.

Orientació: En aquest sentit, podem valorar que s'aprecia clarament com la orientació és *horitzontal flexible*, sense rigidesa però ferma, en equilibri. No ho és massa, ja que els eixos que tendeixen a la dreta, però amb una inclinació que es trobaria dins la normalitat i l'equilibri. La línia imaginària d'escriptura oscil·la lleument. De la mateixa manera, els marges són equilibrats, amb un marcat buit d'espai en blanc en la part esquerra del text.

De la mateixa manera, la inclinació de les lletres, delata un moviment dextògir (dreta), i inclinada a la dreta, amb una inclinació que podria estar aproximadament entre els 70° i els 75° la qual cosa la situa en na inclinació adequada, mantenint sempre la contenció en el traç.

En relació a l'abreacció, podem destacar com els òvals en el text, en ocasions només són apuntats amb un aturada de la ploma, un breu apunt, o bé també amb algun d'obert, en les "o" i en alguna "a" a final del text, però cap a dalt. Va prenent velocitat, i avança de manera que la forma va perdent-se cada vegada més. En algun cas, la "a" no es tanca correctament sinó que entre dins de l'òval, però sense punxar-lo ja que queda obert.

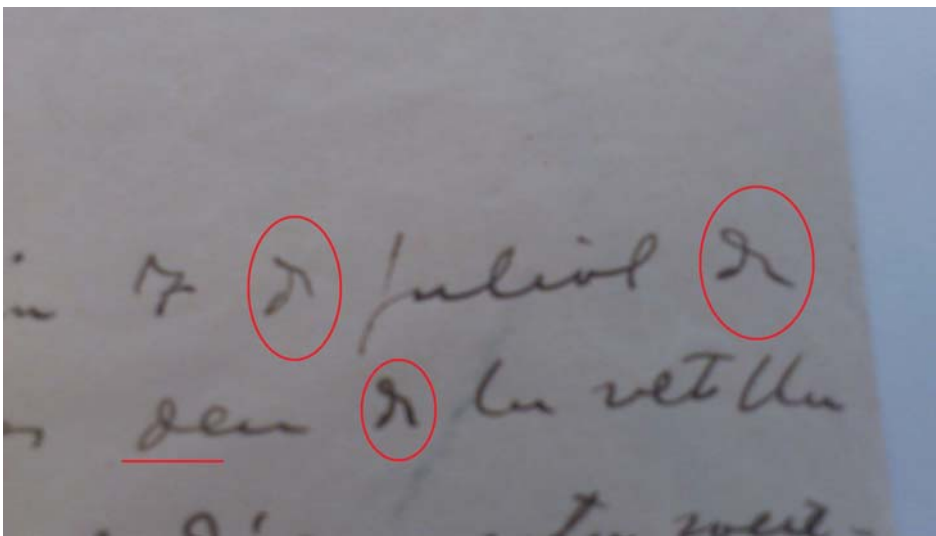
Cohesió: La connexió entre lletres, en aquestes signatures, podem definir-la com agrupada; és a dir, és una escriptura bàsicament lligada però amb agrupacions de dos, tres o més lletres, que a vegades no coincideixen amb les separacions estàndards de les paraules escrites.

¹¹ **VELS, Augusto.** *Escritura y personalidad*. Barcelona. Editorial Luís Miracle. 1961 (pàg 183).

Continuïtat: Atès els elements que hem anat veient respecte de les firmes i el text proposats, la continuïtat com a constància i homogeneïtat en l'escriptura, podem dir que es tracta d'una escriptura estable, constant, i sense canvis al llarg de tot l'escrit. Només en els moments en què pren més velocitat, es fa una mica menys estable, però només és una percepció, que fa que l'escriptura sigui interessant, mantingui l'interès, i en cap cas pugui considerar-se monòtona.

Gestos – Tipus: Seguint els criteris d'Augusto Vels¹², respecte als gestos-tipus, segons els quals en cada escriptura hi ha una modalitat o element de crida l'atenció perquè imprimeix una fisonomia especial que cap altre podria repetir de la mateixa manera, i que és característic i especial de cada persona, en el següent text podem determinar:

Algun dels elements personals, i repetitius són, aquells que venen donats per la repidesa en l'execució del mateix text, mostrant-se en la "d" minúscula que apareix en el text amb un òval molt petit i que es lliga amb la següent lletra per la part superior de l'hampa, a manera d'una mena de "rínxol de subjectivisme" però possiblement en un lloc poc habitual.

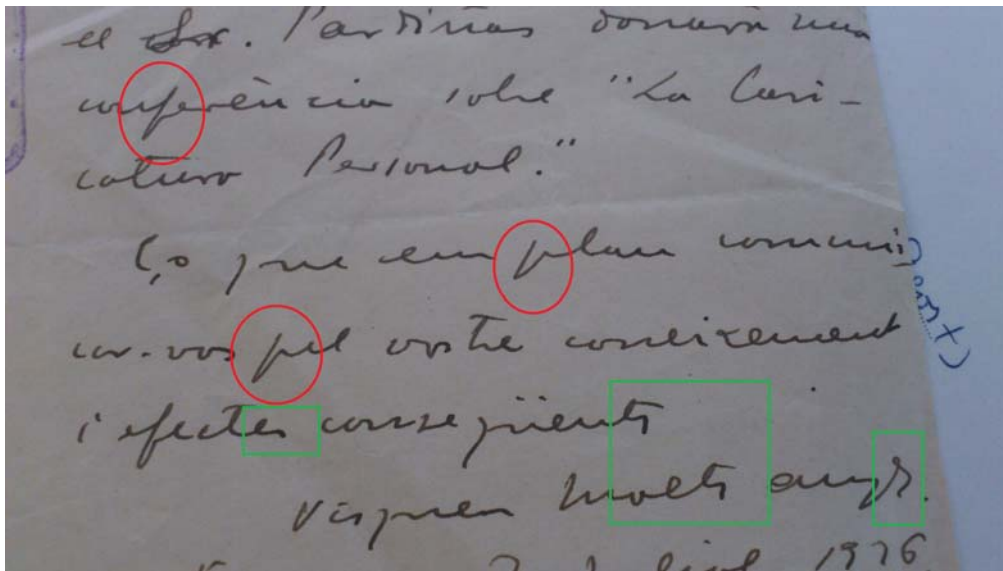
(imatge 8) Detall de l'execució de la "d" minúscula, al unir-se per dalt per continuar escrivint.

Un tret característic, i que es repeteix al llarg de tot el text, és el coligament en guirnalda extensiu, ampli, sobretot alhora d'executar les "m" o les "n" minúscula i que al fer la unió a altres paraules es confon el coligament amb la mateixa paraula; i que provoca que alguna vocal com la "e" sigui només apuntada amb un petit angle que fa entreveure-la.

¹² Ibidem. Nota 11 (pàg 285).

Un altre element repetitiu en el text, és l'execució de les jambes, sobretot les "p" i fins i tot les "f", en que el bucle de la jamba alhora de lligar-se amb l'eix de la paraula es deslliga deixant-lo obert i exposat.

De la mateixa manera podríem trobar el "rínxol de la independència" en alguna de les paraules, concretament a la "p" minúscula, tot i que no és excessivament acusat, tot i que present.

(imatge 9) Detalls –cercle- de les "p" minúscules i –quadrat- de les "s" minúscules.

Les "s" minúscules també tenen un caràcter força personal, sobretot a final de paraula ja que tenen un final cap avall, en direcció recta, i sense corbar cap a l'esquerra, pot donar-se amb un angle o en una corba, però és habitual que tingui un descens recte avall, sense invadir, però, la part zona inferior d'escriptura.

Un aspecte interessant, i que caldria esmentar sense estar segur de si caldria estar en aquest apartat, és l'execució de la "A" majúscula, que varia quan es tracta d'un inici de paraula i de línia, o quan es tracta d'escriure el nom de pila de l'autor. En el primer cas, la "A" és caligràfica i rodona, una "a" minúscula però més gran; en canvi, la "A" del nom de pila és tipogràfica, alta, esbelta, i elegant amb un traç llarg però alhora contingut.

La rúbrica a final de la firma i del text, és enormement interessant, perquè no té massa similitud amb res del que hem vist abans; és senzilla, clara, amb un sol traç de tornada enrere i anada endavant, dibuixant un llaç senzill, i que a la tornada té un caràcter certament brisat, que li acaba de donar un aire senzill, eteri però molt bell en l'execució.

QUADRE D'ANÀLISI TRANSACCIONAL

A través del quadre del grafoanàlisi transaccional, hem pogut realitzar un "egograma" que permet establir amb certesa els elements psicològics de l'individu a través de la seva escriptura, i aportant factors estadístics que permeten saber els graus psicològics de l'autor de la firma segons els criteris establerts per Eric Berne (1910 – 1970) i que han estat actualitzats i millorats en l'àmbit de la grafologia, primer per Augusto Vels i després per Francisco Viñals i Mariluz Puente. D'aquesta manera, obtenim sistemes coherents de pensament i sentiments manifestats pels patrons de conducta corresponents, que són els components de personalitat i que poden classificar-se, inicialment, com a Pare, Adult i Nen, amb els subaspectes que a cadascún li corresponen.

D'aquesta manera, i mitjançant l'aplicació dels quadre de grafoanàlisi transaccional, hem pogut establir els següents criteris:

Tipologia:

Estats del "JO"

Pare: 13.90%

Pare Nutritiu: 10.69%

Pare Crític: 8.28%

Adult: 31.81%

Petit Professor: 5.88%

Nen Adaptat: 10.69%

Nen Adaptat Submís: 9.62%

Nen Adaptat Rebel: 3.47%

Nen Lliure: 5.61%

Tot i això, els diferents criteris d'avaluació del quadre d'AT, es desprèn de l'autor un elevat percentatge d'elements considerats "positius", segons el quadre, en un 59.11%, que contrasta amb els elements considerats "negatius", que segons el quadre són un 2.95%, la qual cosa ja determina alguns trets que posen de rellevància un conjunt psicològic normalitzat.

Respecte els estats del JO, destacar que l'adult és predominant, clarament, amb un 31.81%, amb la resta de percentatges més baixos respecte dels altres elements.

QUADRE DE PERSONALITAT. GRAFODIAGNÒSTIC

Tota vegada que hem dut a terme les diferents fases metodològiques a partir de les quals poder estudiar i analitzar l'escriptura manuscrita d'Alfons Puig i Pou, metge oftalmòleg de Figueres (1906-1968), podem establir en diferents graus, un perfil psicològic força complet del mateix, i fins i tot amb elements que el coneixement de la persona que m'havia arribat a través de familiars i coneguts seus, fins ara, no coneixia.

Aquest quadre de personalitat, el dividirem en l'àmbit psicossomàtic, volitiu – moral, intel·lectual i, finalment, una aproximació als elements bàsics de la seva personalitat.

Valoració Psicossomàtica.

De tots elements valorats, cal destacar l'equilibri de l'autor del text. És una persona amb una marcada extraversió, que queda reflectit en aspectes com la voluntat de connexió, d'avançar cap al futur, i amb una adaptació/respecte al medi que l'envolta.

Manté una sòlida seguretat en sí mateix, és ràpid, intel·ligent, i no té por a assumir responsabilitats. Bon coneixement del seu entorn, resulta persona agradable, culte i amb dots diplomàtiques o com a mínim de relació interpersonal.

S'evidencia, a través del text, una capacitat imaginativa/creativa elevada, un gust pel refinat i per l'elegància. Sí pot entreverure's una bona capacitat de conjunt, que lliga amb l'entorn, de fàcil contacte, no es complica la vida i li resulta agradable el coneixement, tot i que no és obsessiu, ni tendeix a acaparar, sinó més aviat al contrari.

La lletra extensa i ample, oberta i ràpida, ens dóna una idea que Alfons Puig Pou és una persona amb necessitat de contacte amb el seu proïsme, gaudeix en la companyia dels altres, i probablement la seva capacitat diplomàtica, o social, vingui donada per un ús essencial de la informació, del coneixement, en el moment concret i en la circumstància concreta.

És plenament conscient de la seva capacitat, de la seva vàlua i valora molt tot el que fa, encara que no en faci bandera ni necessita reconeixement per part dels altres. No busca l'èxit, sinó la realització personal, el gaudi en allò que realment li agrada; no renuncia en cap cas a la felicitat. Desprén autoritat, tot i que no és autoritari, és apassionat i inspira respecte. El passat és important per a ell, però

només com a punt de partida; el futur, és el seu gran objectiu. Té esperit reformador però des de dins del sistema; no es fa enrere fàcilment.

Alfons Puig, era una persona reflexiva, però que no dubta a actuar. Es barreja en ell el "sentiment" i la "reflexió", la qual cosa és el que el fa avançar. No sembla excessivament disciplinat, però deixa volar la imaginació, es combina l'armonia dels seus actes, amb el respecte que inspira als altres. Sap mantenir bona relació amb tot tipus de persona, encara que siguin molt diferents a ell.

Valoració Volitiva - Moral

Un element que el caracteritzaria és l'empatia; s'identifica amb qui té al davant, és capaç de compartir, debatre i dissentir, preocupar-se pel proïsme tot i que de manera més teòrica que real. És sociable, molt sociable, i ell és conscient de la seva amabilitat, i del valor que els altres li donen.

Persona lleial, honesta i sincera, coneix bé el seu entorn i el respecta, malgrat que no estigui massa d'acord amb ell; s'adapta bé. Persona recta en el comportament, i que valora elements com la família, les amistats, li desagrada la mediocritat, el mal gust i la mala educació; valora la lleialtat, l'amistat, i és conscient de les seves limitacions, físiques, geogràfiques o materials, però no és un problema per a ell.

És raonable, obert, però amb força aplom per donar la seva opinió i argumentar-la. Té en la imaginació, i la capacitat verbal els seus principals elements característics. És ràpid de verb, divertit, educat i conciliador. Demuestra, capacitat per moure's còmodament en ambients molt diferents.

No és massa competitiu, sinó que li agrada treballar en equip. No necessita el reconeixement social, sinó poder formar-ne part.

L'apassiona la bellesa, frueix amb la música, l'art o la cultura en general. És científic, però sobretot té capacitat d'abstracció i concentració en tot allò que l'apassiona. És capaç de dur a terme grans coses, sempre i quan tingui un equip que el recolzi. Té un lideratge innat, i acceptat per la resta.

És observador i realista, però la imaginació sempre pot més, sagaç i ocurrent, bon conversador i denota una tendència a no defugir dels plaers de la vida.

Sap escoltar, i vol que l'escoltin. És madur i amb bons coneixements en allò en què treballa. Sincer i amable, valora tot el que li ofereixen, però pot mostrar-se ferm davant el que creu que és correcte.

Valoració Intel·lectual

A partir de l'escriptura analitzada, Alfons Puig és una persona molt intel·ligent. Escriu ràpid i amb fermesa, sense dubtes. No és excessivament organitzat, però és tenaç en allò que creu que cal fer. Es mostra comprensiu amb els altres, i no és procliu al retret.

És enormement original, creatiu i imaginatiu, gran capacitat d'observació i valoració de la bellesa, té elements per poder moure's en el món literari o artístic en general; tot i pertànyer a una branca professional com la medicina. La seva originalitat i creativitat, fa que no cregui en ser obsessiu en la seva feina.

Al situar-se de manera còmode en el seu entorn, demostra gran seguretat i aplom en el que fa. L'empatia, el permet connectat amb tothom, de manera natural i espontània.

No es precipita en les decisions, sinó que reflexiona; comunicatiu i responsable, és capaç de fer-se càrrec de la situació de manera flegmàtica tot i que pot ser un posat, més que una característica pròpia de la seva personalitat.

Té especial habilitat per a l'escriptura, la descripció del seu entorn, el qual estima. Gaudeix amb la reflexió, trobar-se davant del paper en blanc, que és per a ell un repte i una oportunitat alhora.

Elements bàsics de personalitat

Alfons Puig i Pou (1906 – 1968), metge oftalmòleg, podem dir que era una persona de gran intel·ligència que demostrà una gran capacitat per tot allò que tingués a veure amb la cultura. Es mou fàcilment per tots els àmbits. Figuerenc, i d'arrels figuerenques, valora molt a la família, amb la que no sempre hi està d'acord, o ella està d'acord amb ell. Respectuós, amable, sociable i de ment ràpida i gran sagacitat.

Era una persona perspicaç, intel·ligent, amb idees clares i amb un coneixement elevat del seu entorn, la qual cosa li permet moure's amb llibertat, valora molt el contacte amb el proïsme, li costa poc fer amistat i fer-la perdurar. És persona sociable i extravertida, és innat en ell.

A través dels traços de la seva lletra, denota sensibilitat, expressivitat, intel·ligència, rapidesa i voluntat, combinada amb una bona capacitat d'observació i gaudi de la bellesa. Es manté dins dels canons de l'educació i el bon gust, per tarannà i per educació, elegant en les maneres.

És expansiu, dialècticament parlant és ràpid, ocurrent i divertit. L'apassiona la novetat, sense perdre les arrels i creu fermament en el futur, que és allà on vol anar. Probablement, hagués estat més còmode en un espai diferent, poder viure més enllà de la seva Figueres, però no és una cosa que el traumatitzi.

És dinàmic, treballador i discret. No s'arronsa davant de la responsabilitat i té capacitat de sacrifici per allò que creu que és just, que és necessari; encara que el sacrifici vingui d'alguna cosa que considera realment important per a ell.

És emotiu, però adopta un control sobre les seves emocions, les quals les deixa per la seva intimitat. No exterioritza els seus sentiments íntims, malgrat ser expansiu, amable i molt sociable. El seu espai íntim, el té ben guardat i només tenen accés les persones més properes a ell. És flexible, molt, i tendent a la tolerància sense perdre de vista les normes establertes en la societat. Elevat concepte de la moral i la ètica, com a formes de comportament.

Manté les convencions socials, d'etiqueta, sobre les quals es fonamenta part de la seva personalitat. Conscient del graó social que té a la ciutat, i que li ha vingut donat per naixement, malgrat que no és motiu per mostrar-se altiu ni desdenyós, cosa que consideraria de mala educació.

Els trets més característics d'Alfons Puig i Pou, són la intel·ligència, la sociabilitat, el gust per la bellesa i la voluntat d'acostar-se als demés; demostra, amb això, gran seguretat i aplom en sí mateix. El futur és un gran objectiu, tot i que podria dir-se que és conscient que sap exactament on pot arribar.

**NOTA: La nota manuscrita analitzada és del dia 7 de juliol de 1936, onze dies abans que comencés la Guerra Civil Espanyola. Com és de tothom sabut, aquella guerra truncà les il·lusions i projectes de moltes persones. Una d'elles, també fou Alfons Puig, que veié transformar el que havia sigut el seu entorn de manera dràstica i dramàtica, tot i que probablement, molt menys que a altres persones que va conèixer. I d'això, ell, n'era plenament conscient.*

BIBLIOGRAFIA

1. Diari de Barcelona. "Dos museos para renacer". Especial Fires i Festes de la Santa Creu de Figueres. Barcelona. Núm. 103. 1 de maig de 1969.
2. **MARTINEZ PUIG, Alfons**. "La crítica d'art, sota el prisme empordanès d'Arnau de Rocacorba". Setmanari Empordà. Cultura. Figueres. 7 de gener de 2003.
3. Setmanari *Vida Parroquial*. "El Dr. Alfons Puig i Pou". Any XXXIX número 1485.
4. Semanario *Ampurdan*. Noticiario. El Dr. Alfonso Puig Pou. Any XXVII número 1325. 7 d'agost de 1968
5. Semanario *Ampurdan*. "Sesión necrológica en memoria del Doctor Alfonso Puig". Any XXVII, núm. 1343. 11 de desembre de 1968
6. **VELS, Augusto**. *Escritura y Personalidad*. Barcelona: Editorial Luís Miracle. 4ª Edición. 1969.
7. **VIÑALS, Francisco i PUENTE, Mª Luz**. *Perícia Caligráfica Judicial. Práctica, casos y modelos*. Barcelona: Editorial Herder. 1ª edición, 2ª impresión. 2006.
8. **VIÑALS, Francisco i PUENTE, Mª Luz**. *Psicodiagnóstico por la escritura. Grafoanálisis Transaccional*. Barcelona: Editorial Herder. 1ª edición, 2ª impresión. 2006.

ARXIUS I BIBLIOTEQUES

1. AHMF: Arxiu Històric Municipal de Figueres.
2. ACAE: Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà (Figueres).
3. Biblioteca Carles Fages de Climent de Figueres.